

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@bld.dep.no

Deres ref.:

Vår ref.:

Saksbehandler/dir.tlf.:
Siw Skår, 75 51 29 55

Sted/Dato:
Bodø, 11.9.2014

Svar på høring – Forslag til endring i forvaltningsloven, innføring av forbud mot bruk av barn som tolk

Viser til høringsnotat av 28.05.2014 "Høring – endring i forvaltningsloven, innføring av et forbud mot bruk av barn som tolk".

Helse Nord RHF takker for muligheten til å gi høringsinnspill. Vi har sendt høringsnotatet til helseforetakene og mottatt skriftlig tilbakemelding fra Universitetssykehuset i Nord-Norge og muntlig fra Nordlandssykehuset. Her oversendes et samlet høringsinnspill.

Departementet har bedt om tilbakemelding på

- om hovedregelen og unntakene er hensiktsmessig avgrenset, herunder aldersgrensen på 18 år
- i hvilken grad bestemmelsen vil være anvendelig i konkrete arbeidssituasjoner, og konkrete eksempler i hverdagen hvor bestemmelsen vil komme til anvendelse
- økonomiske og administrative konsekvenser av å innføre et forbud mot bruk av barn som tolk

Hovedregelen og unntakene anses som hensiktsmessig avgrenset. Hovedregelen er i tråd med "Veileder om kommunikasjon via tolk for ledere og personell i helse- og omsorgstjenestene" (Helsedirektoratet, IS-1924), hvor det presiseres at barn eller andre pårørende ikke skal brukes som tolk. Dette er derfor allerede en etablert praksis i sykehusene.

Unntak fra forbudet er situasjoner der det er nødvendig for å unngå tap av liv eller annen helseskade. Det er presisert at unntaket bare omfatter nødssituasjoner der det å ikke få formidlet informasjon til eller fra en enkeltperson vil kunne medføre fare for tap av liv eller alvorlig helseskade. I slike situasjoner er tidsfaktoren ofte avgjørende, og

tolk er de fleste steder ikke øyeblikkelig tilgjengelig. Her er det viktig å ha en praksis som begrenser unntaket til kun nødsituasjoner.

Det gjøres også unntak ved tolking og formidling av enkle beskjeder dersom det må anses som forsvarlig. I spesialisthelsetjenesten kan det være situasjoner hvor kommunikasjonen begrenser seg til denne type enkle beskjeder, for eksempel ved prøvetaking og undersøkelser. På den annen side kan selv en enkel beskjed knyttet til utredning og behandling utløse behov for kommunikasjon hvor forbudet mot bruk av barn som tolk gjøres gjeldende. Derfor kan det være vanskelig på forhånd å skille mellom situasjoner som bare krever enkle beskjeder og de som krever bruk av tolk.

Bestemmelsen vil være anvendelig i konkrete arbeidssituasjoner i sykehusene, og er allerede godt innarbeidet. Forslaget i dette høringsnotatet omfatter også å oversette eller forklare innholdet i skriftlig materiale fra ett språk til et annet. Derfor bør man ha en praksis hvor viktige informasjon ikke sendes per brev, men gis via tolk når pasienten er til konsultasjon. Alternativt kan skriftlig materiale og brev oversettes før det sendes.

Regionalt ressurscenter om vold, traumatisert stress og selvmordsforebygging (RVTS Nord) har gitt høringsinnspill, som her siteres: RVTS Nord ser det som en utfordring at asylmottak ikke omfattes av det nye lovforslaget, ettersom asylmottak er en av instansene der det er størst behov for kvalifisert tolking. I UDIs rundskriv RS 2008-029 står det at mindreårige aldri skal benyttes som tolk eller språkassistent. Setningen *"Samtidig er det viktig at dette ikke begrenser den mindreåriges kommunikasjon i normale, sosiale situasjoner"* opplever RVTS Nord imidlertid som mindre klar og tydelig enn teksten om unntak i det nye lovforslaget. Vi ville ønsket en klargjøring om at unntak skal praktiseres strengt, også i UDIs rundskriv. I tillegg kunne det defineres hva som ligger i *"normale, sosiale situasjoner"*.

Økonomiske og administrative konsekvenser av å innføre et forbud mot bruk av barn som tolk er svært vanskelig å anslå. Siden det allerede foreligger en veileder som presiserer at barn ikke skal brukes som tolk, og praksis i hovedsak er slik, er det sannsynlig at det ikke vil gi vesentlig økte kostnader å innføre et forbud mot bruk av barn som tolk.

Vennlig hilsen

Randi Spørck
Seksjonsleder somatikk

Siw Skår
Rådgiver